

Besvarelse

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil gerne takke for, at forespørgslen er blevet stillet, for det er vigtigt hele tiden at holde øje med menneskerettighederne, og det er godt at få en debat om dem.

Siden 1993 er de fundamentale borgerlige og de sociale-økonomiske rettigheder erklæret ligeværdige. Vi beskæftiger os naturligvis med dem alle sammen og vil også sørge for at få dem styrket, for vi fører nemlig en målrettet og principfast menneskerettighedspolitik. Vores indsats for menneskerettighederne skal være konsekvent, synlig og resultatorienteret. Det går jeg ud fra at der er bred tilslutning til her i Folketinget.

Regeringens menneskerettighedspolitik fokuserer på fem indsatsområder. Regeringen vil styrke effektiv og uafhængig international kontrol med gennemførelsen af de internationale menneskerettighedsforpligtelser; regeringen vil aktivt fremme danske mærkesager såsom bekæmpelse af tortur og styrkelse af oprindelige folk; regeringen vil handle kritisk og konsekvent over for menneskerettighedskrænkelser i de enkelte lande; regeringen vil aktivt styrke demokratiseringer og respekt for menneskerettighederne i ulandsbistanden samt intensivere samarbejdet med civilsamfundet.

Beskyttelsen af menneskerettighederne er ikke nogen selvfølge. Den globale sikring og udbygning af menneskerettighedsværnet møder ofte modstand. Det har vi bl.a. konstateret i den netop overståede samling i FN's Menneskerettighedskommission. Ofte må vi bruge mange kræfter på at sikre, at der ikke sker tilbageskridt i stedet for fremskridt. Derfor skal der hele tiden en målbevidst indsats til, hvis vi skal skubbe udviklingen i den rigtige retning, og det vil vi jo. Regeringen har derfor oprettet en menneskerettighedsenhed i Udenrigsministeriet, som agerer spydspids i denne indsats.

Som opfølgning af verdenserklæringen om menneskerettigheder af 10. december 1948 har FN vedtaget seks centrale konventioner om beskyttelse af menneskerettighederne. Under hver af konventionerne er der oprettet komiteer af uafhængige eksperter, treaty bodies, som kontrollerer konventionernes gennemførelse i medlemslandene. Det sker fortrinsvis ved, at medlemslande regelmæssigt rapporterer om konventionernes gennemførelse, hvorefter komiteerne gennemgår rapporterne og vedtager kon-

krete anbefalinger til staterne. Flere af konventionerne åbner endvidere mulighed for individuel og mellemstatslig klageadgang, og Danmark har naturligvis ratificeret disse konventioner og accepteret klagemulighederne.

Endvidere har FN's Menneskerettighedskommission oprettet særlige opfølgingsmekanismer, f.eks. specielle rapportører, som påser overholdelsen af en resolution. Det gælder både tematiske resolutioner, f.eks. den af Danmark fremlagte resolution mod tortur, som indeholder mandatet for FN's torturrapportører, og det gælder resolutioner om menneskerettighedssituationen i et bestemt land. Effektiviteten og uafhængigheden af disse kontrolmekanismer er imidlertid under konstant pres fra lande, som ikke ønsker at blive kigget i kortene. Mange lande opfylder ikke deres forpligtelser til at rapportere, eller de tager ikke komiteernes anbefalinger alvorligt. I flere tilfælde får specialrapportørerne ikke adgang.

Tre nøglebegreber er vigtige i arbejdet med at forbedre kontrollen af overholdelsen af menneskerettighederne: tilslutning til traktaterne, ressourcer og opfølgning. Sammen med andre lande presser regeringen på for at opnå universel tilslutning til menneskerettighedskonventionerne og til klagemulighederne. Alle verdens stater skulle gerne kunne holdes ansvarlige for opfyldelsen af de samme standarder på menneskerettighedsområdet. Mekanismerne mangler imidlertid ressourcer, f.eks. sekretariatsbistand, og det er betegnende, at 67 pct. af højkommisærens aktiviteter må finansieres af frivillige bidrag, typisk fra de vestlige lande.

Regeringen arbejder for en styrkelse af højkommisærens andel af det ordinære budget, men yder samtidig et betydeligt frivilligt bidrag til højkommisærens virksomhed. Det danske bidrag er stort set ubundet, og det håber vi at andre lande vil lade sig inspirere af. Lad mig i den sammenhæng tilføje, at regeringen har besluttet at følge op på det dansk-grønlandske initiativ, som har ført til oprettelsen af et forum for oprindelige folk i FN ved at yde et ekstraordinært bidrag på 1 mio. kr. til fondens virksomhed.

Inden for Europarådet har vi som bekendt udviklet et overordentlig effektivt system til sikring af menneskerettighedernes overholdelse. Den Europæiske Menneskerettighedskommission med tilhørende domstol i Strasbourg repræsenterer en model, som vi meget gerne ser udviklet i andre regioner.